

Zárszó

A csapatmunka híve vagyok. Fontosnak tartom a feladatok jól definiált, kezelhető részekre való bontását és a részfeladatok kompetencia szint-jére történő „delegálását”. Több évtizedes tapasztalatom, hogy jó gondolatokat csak kis létszámú, eredeti és általában eltérő gondolkodású szakemberekből álló munkacsoportok képesek létrehozni. A döntéseket széleskörű egyeztetésre alapozva,

demokratikusan kell meghozni. A végrehajtás jól kezben tartott folyamatot igényel. Az MTA leendő vezetésének fő feladata a jelenleg is magasán kvalifikált tudós testületre építve a kiválóság, a hagyományok és a jövő igényeinek szem előtt tartásával a megújulás megvalósítása. Az előttünk álló út nem egyszerű, és mindannyiunk – akadémikusok, tudósok, kutatóintézetek, támogatott kutatócsoportok, osztályok és bizottságok – összefogását igényli.

Németh Tamás • főtítkárijelölt

Szombathelyen született, 1952. március 7-én. A középiskola (*Vajda János Gimnázium, Keszthely*) elvégzését követően, egyéves előfelvételis katonai szolgálat után kezdte meg tanulmányait a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem Agrokémiai Szakán, ahol 1976-ban kiegészítő agrármérnöki diplomát kapott. A szakkeretén belül a második évfolyamot a Veszprémi Vegyipari Egyetemen végezte, majd harmadéven talajtanra szakosodott. Az államvizsgálával párhuzamosan a növényvédelmi szakvizsgát is letette.

Az egyetem elvégzését követően a NEVIKI Mezőgazdaság Kemizálási Szolgálatának keszthelyi telepére került tudományos segédmunkatársként. 1977-ben az akkori MÉM Növényvédelmi és Agrokémiai Központ megkeresésére a MÉM NAK Tápanyag-gazdálkodási Osztályára került főmunkatársként. 1979 januárjától a Zala megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomásra kérte áthelyezését, ahol agrokémiai csoportvezetői beosztásban dolgozott. Ez az időszak egybeesett a kötelező talajvizsgálati rendszer kiépítésével, az üzemi szakemberek felkészítésével, az egységes szaktanácsadási rendszer kidolgozásával.

1981 februárjától egy évet az Egyesült Államokban, Oregon államban töltött, farmgyakorlaton. Egy több mint 100 hektáros, bogyós gyümölcsűeket termesztő farm növényvédelmi és agrokémiai munkáit irányította, és részben végezte.

Egyetemi doktori értekezését *Az agrokémikáliák hatása néhány gyomnövény és kultúrnövény N-, P-, K-, Ca-, Mg- és Na-tartalmára tenyészedényes és kisparcellás kísérletekben* címmel még az Egyesült Államokba történt kiutazása előtt benyújtotta a Keszthelyi ATE-re. Hazaérkezését követően, 1982-ben védte meg, *summa cum laude* minősítéssel.

1983 januárjától dolgozik az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetében. Kezdetben az Intézet Izotóplaboratóriumában tudományos munkatársként, 1986 októberétől 1991 májusáig a csoport vezetője volt. Kandidátusi értekezését *A nitrogénellátottság szerepe az őszi káposztzárépcé termesztésében* címmel 1989-ben sikeresen megvédte, és elnyerte a mezőgazdasági tudomány kandidátusa címet. Az MTA doktora tudományos címet 1997-ben nyerte el *Talajaink szervesanyag-tartalma és nitrogénforgalma* című dolgozatával. Az MTA levelező tagjává 2001-ben választották.

Az MTA TAKI tudományos igazgatóhelyettese és az Agrokémiai és Növénytaplálási Osztály vezetője volt 1991 májusától, majd 1997. január 1-től az MTA TAKI igazgatójává választották, és nevezték ki. 1992-től a Pannon ATE Agrokémiai Tanszékén címzetes egyetemi tanár, a Pannon ATE kihelyezett Növénytaplálási Tanszékének vezetője.

Szakmai, tudományos szervezetek tagságai közül kiemelésre méltó, hogy két cikluson keresztül választott tagja volt az MTA Köztestületének, az MTA Kutatói Fórumának, tagja az MTA Talajtani és Agrokémiai Bizottságának, az MTA Környezet és Egészség Bizottságának, a MAE Talajtani Társaságának. Az oktatás mellett a tudományos továbbképzésben is jeleskedett a Pannon ATE Doktori Tanácsának, a Pannon ATE Habilitációs Tanácsának, a Pannon ATE Doktori Tanács Növénytermesztési Szakbizottságának, majd 2001-től jogutódjainak tagja a Veszprémi Egyetem keretein belül. A DATE, majd jogutódjának hasonló bizottságaiban szintén választott külső tag. A doktori iskolák átszervezését követően a PANNON Egyetemen törzstag. A NYME és a Debreceni Egyetem Doktori Tanácsának és a CORVINUS Egyetem Élettudományi Területi Doktori Tanácsának tagja.

A SZIE Gazdasági Tanácsának választott tagja.

Az Agrokémia és Talajtan szerkesztőbizottságának tagja, a KvVM OKKP Kiadványok szerkesztőbizottságának elnöke.

További jelentős MTA (Élettudományi Kuratórium tagja, az MTA Agrártudományok Osztályának elnökhelyettese), FM (FVM) és KvVM (KTM, KöM) szakértői testületeinek, bizottságoknak is tagja volt, illetve jelenleg is az (Agrárgazdasági Tanács, Országgyűlés Kutatási és Innovációs eseti bizottsága).

A nemzetközi tudományos szervezetek közül 1992–1997 között a CIEC ügyvezető főtitkára volt, majd 1997-től ő tölti be a főtitkári pozíciót, emellett az OECD 4.3. téma National Correspondentjeként is tevékenykedett, az EERO választott tagja, valamint a Nemzetközi Talajtani Társaságnak (ISSS, majd IUSS), a Nemzetközi Talajtani Társaság Magyar Nemzeti Bizottságának és a CIGR Magyar Nemzeti Bizottságának is tagja. A European J. of Soil Science Management Committee-jének tagja. A Svéd Királyi Mezőgazdasági és Erdészeti Akadémia külső tagjának 1998-ban választották

Jelenleg a Károly Róbert Főiskolán, a Pannon Egyetemen, a SZIE-n, valamint a Debreceni Egyetemen oktat. A VITUKI nemzetközi hidrológiai továbbképző tanfolyamán angol nyelven oktat, s egyben tárgyfelelős. Szakmai továbbképző tanfolyamoknak (FVM, Agrárkamara, Termesztési Rendszerek, Egyetemek) rendszeres előadója.

1983-tól jelentős hazai (OTKA, OMFB, FVM, KTM, NKFP) és nemzetközi (USDA-PSTC, INCO-COPERNICUS, EU) kutatási témák vezetője és közreműködője volt, illetve jelenleg is vezet ilyen témákat (JEDLIK, FP6, FP7).

Külföldi egyetemeken meghívottként tart előadásokat, rendszeresen szervez és vesz részt hazai és nemzetközi tudományos rendezvényeken (2007-ben a 10th ISSPA Symposium szervezője volt). Munkakapcsolatban áll a USSL (Riverside, USA), a Genti Egyetem (Belgium) és a sevillai CSIC Kutató Intézet (Spanyolország) kutatócsoportjaival, a Genti Egyetem (Belgium) és a Pretoriai Egyetem (Dél-Afrika) doktori képzésében kérték fel.

Hazai és nemzetközi folyóiratokban megjelent publikációinak száma levelező taggá választása óta 63 (ebből 18 magyar nyelven),

továbbá könyvekben, lektorált proceeding-ekben és konferenciakiadványokban is jelentek meg publikációi. Az ismeretterjesztő

cikkeken túl országos és helyi rádiókban és televíziókban, valamint napilapokban adott interjúkat.

Szakmai tudományos önéletrajz

Prof. Dr. habil NÉMETH Tamás • *MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet, 1022 Bp., Herman Ottó út 15. Tel.: 356-4682; FAX: 356-4682; E-mail: NEMETH@RISSAC.HU*

Végzettség, tudományos fokozatok:

Rendes tag, 2007, MTA

Doctor Honoris Causa

- 2003 Veszprémi Egyetem

- 2002 Debreceni Egyetem

Levelező tag • 2001 MTA

Külső tag • 1998 Royal Swedish Academy for Agriculture and Forestry

Dr habil. • 1998 PANNON ATE Mezőgazd. Tud. Kar, Keszthely

MTA doktora • 1997 (*Talajaink szerves-anyagtartalma és nitrogénforgalma*)

Címzetes egyetemi tanár • 1992
PANNON ATE Mezőgazd. Tud. Kar, Keszthely

Mg. tud. kandidátusa • 1989 MTA, Agrokémia, Növénytermesztés

Egyetemi doktor • 1982, Agrártudományi Egyetem, Keszthely, Talajtan, Növényvédelem

Egyetemi diploma • 1976, Agrártudományi Egyetem, Keszthely, Talajtan, Agrokémia

Beosztás:

1997– • Igazgató, MTA TAKI

1992– • PANNON ATE Kihelyezett Növénytaplálási Tanszék vezetője, MTA TAKI

1991–1996 • Tudományos igazgatóhelyettes, MTA TAKI

1991– • Osztályvezető, Agrokémiai és Növénytaplálási Osztály, MTA TAKI

1983–1991 • Csoportvezető, Izotóp Labor, MTA TAKI

1979–1983 • Csoportvezető, Zala megyei NAÁ

1977–1979 • Főelőadó, MÉM NAK

1976–1977 • Tudományos s. munkatárs, NEVIKI

Szakmai tudományos szervezetek tagsága:

Hazai:

- MTA levelező tagja
- MTA Agrártudományok Osztálya elnökhelyettes (2002–)
- MTA Élettudományi Kuratórium elnökhelyettese (2001–)
- MTA Közgyűlési Doktor képviselő (1995–2001)
- MTA Talajtani és Agrokémiai Bizottság tagja
- MTA Környezet és Egészség Bizottságának tagja
- MAE Talajtani Társasága
- OTKA „Agrár III.” Szakbizottság titkára (1991–1999)
- PANNON ATE Egyetemi Doktori Tanács tagja (1992–1999)
- Intézményközi Doktori és Habilitációs Tanács tagja (2000)
- PANNON ATE Habilitációs Bizottság tagja (1997–1999)
- PANNON ATE EDT Növénytermesztési Szakbizottság tagja
- DATE Habilitációs Bizottság tagja

- GATE EDT Talajtani, Környezet-tudományi Szakbizottság tagja
- Debreceni Egyetem Tudományos, Doktori és Habilitációs Bizottságának tagja (2000–)
- VE Szakterületi Habilitációs Bizottság tagja (2000–)
- VE Szakterületi Doktori Tanács tagja (2000–)
- VE Agrár- és Gazdaságtud. Habilitációs Bizottság tagja (2000–)
- VE Doktori Tanács tagja (2001–)
- VE Növénytermesztési és Kertészeti Tudományok Doktori Iskola Tanácsának tagja (2001–)

Nemzetközi:

- CIEC főtitkár
- European Journal of Soil Science Advisory Com. tagja
- Agricultural Water Management Board member
- OECD 4.3. téma National Correspondent (1995–1999)
- Nemzetközi Talajtani Társaság (ISSS, 1998-tól IUSS)
- Nemzetközi Talajtani Társaság Magyar Nemzeti Bizottsága
- CIGR Magyar Nemzeti Bizottsága
- EERO association member

Szerkesztőbizottsági tagság:

- Agrokémia és Talajtan Proc. CIEC 5th Symposium Élelmiszerfizikai Közlemények 1992/2a számának szerkesztőbizottsági tagja
- Soil Resilience Symposium Poster kötetének szerkesztőbizottsági tagja
- Kármentesítési Program Kiadványainak főszerkesztője

Bizottsági tagság:

- FM Talajvédelmi és Talajtermékenységi Munkacsoport tagja

- FVM–KöM Talajvédelmi Bizottság elnöke
- FM Környezetkímélő Tápanyaggazdálkodási Szakértői Bizottság társelnöke
- FM–PHARE Agrárkörnyezetvédelmi Bizottság tagja
- FVM Agrárgazdasági Tanács tagja
- SZIE Gazdasági Tanács tagja
- Párbeszéd a Vidékért Egyesület tagja

Tudományos továbbképzés:

- Opponens kandidátusi házivédésen: 5 alkalommal (1 angol nyelvű)
- Opponens kandidátusi MTA védésen: 6 alkalommal (1 angol nyelvű)
- Bizottsági tag kandidátusi védésen: 7 alkalommal
- PhD-védésen tag: 10 alkalommal
- PhD-védésen opponens: 2 alkalommal
- PhD-védésen elnök: 1 alkalommal
- Habilitációs Bizottsági tag: 7 alkalommal
- Bizottsági MTA doktora védésen: 3 alkalommal
- Titkár MTA doktora védésen: 2 alkalommal
- Elnök MTA doktora védésen: 1 alkalommal

Aspiránsvezetés:

- Ali Abd El Galil (Egyiptom) aspiráns: 1991–1994, Munkahely: National Research Center (Kairó)
- Bakacsi Zsófia doktori képzés 1993–1998, Munkahely: MTA TAKI
- Bircsák Éva doktori képzés 2000– Munkahely: MTA TAKI
- Kiss Zsanett doktori képzés 2000– Munkahely: VE (társtémavezető)
- Németh Nóra doktori képzés 2001–5, Munkahely: SZIE (társtémavezető)
- Koós Sándor doktori képzés 2002– Munkahely: MTA TAKI

- Tóth Eszter doktori képzés 2002–
Munkahely: MTA TAKI
- Huisz Andrea doktori képzés 2005–
Munkahely: MTA TAKI

Oktatás:

Tárgyfelelős:

- VITUKI nemzetközi hidrológiai tanfolyam (8 óra – angol nyelven) 1992–
- PANNON ATE (VE) Növényorvosi Szakmérnök Agrokémia (20 óra) 1994–
- PANNON ATE (VE) PhD-képzés Agrokémiai kutatási módszerek (2 kredit) 1994–
- GATE (SZIE) Környezet- és Tájgazdálkodási Szak Agrártermelés és környezetterhelés (2 kredit) 1995–
- DE Agrártudományi Centrum PhD-képzés A kemizálás környezeti hatásai (2 kredit) 2000–

Felkért előadások (rendszeres):

- VE (PANNON ATE) Agrokémiai Tanszék
- DE (DATE) Növénytermesztési Tanszék
- SZIE (GATE) Növénytermesztési Tanszék, Talajtani Tanszék
- VE (PANNON ATE) mérnök-továbbképzés
- Károly Róbert Főiskola, Gyöngyös FM mérnöktovábbképzés
- Pest megyei AGRÁRKAMARA továbbképzés

Nyelvismeret: angol – középfok,
orosz – alafok

Fő kutatási területek, projektek: Talajtan, agrokémia, környezetvédelem. 1976–1983 között kiscellás és üzemi kísérletek szervezése, irányítása, különböző növények tápelem-felvételi görbéjének kimérése volt a feladatom. (1981-ben egy évet farmgyakorlaton töltöttem az USA-ban.)

1983-tól az MTA TAKI-ban a talajtermékenység, elsősorban a nitrogénkörforgalom elemeinek tanulmányozása modell-, tenyészedényes és kiscellás kísérletekben, N-műtrágyázási szaktanácsadás alapjainak kidolgozása, ¹⁵N technika alkalmazása, nitrátkimosódás, és ezeknek a folyamatoknak a modellezése a fő kutatási területem. Az eredmények alapján környezetkímélő tápanyag-utánpótlási szaktanácsadási rendszert dolgoztunk ki, majd napjainkban a precíziós növénytermesztés hazai feltételrendszerének kidolgozásán munkálkodunk. 1983-tól több tudományos kutatási projekt vezetője és helyettes vezetője voltam; a jelentősebbek:

- A G-10 kutatási program *A talajhasználat hatása a környezetre, a talaj, valamint a felszíni és felszín alatti vizek minőségére* című témacsoport koordinátora (1987–1990)
- A fenti témacsoport egyik témájának vezetője (1987–1990)
- A talaj-nitrogénforgalom alapvető folyamatainak vizsgálata című OTKA-téma helyettes vezetője (1986–1989)
- *Hidrológiai és vízminőségi folyamatok mezőgazdasági táblaszintű, környezetvédelmi célú modellezése* című OTKA-téma társintézeti vezetője (1986–1990)
- Nutrient/Water Dynamics of Sustainable Cropping System című OICD/IRD USDA-téma helyettes vezetője (1991–1993)
- *Fate and Plant-uptake of Toxic Elements in Cropped Soil Profiles* AID-PSTC-téma vezetője (1991–1994)
- *A termőréteg víz/N transzport folyamatainak modellvizsgálata területi, talajművelési, növénykultúra és talajvíz hatások figyelembe vételével* c. OTKA-téma társintézeti vezetője (1991–1994)

- *Development and Testing of an Universal Soil Extraction Method...* c. COOPERNICUS-téma társintézeti vezetője (1994–1996)
- *Recherces sur l'utilisation du phosphate Algerien brut...* című FERPHOS-téma vezetője (1993–1998)
- *Veszélyeztetett területek 3D érzékenységi térképeinek kidolgozása* című OTKA-téma vezetője (1993–1995)
- *A talajba jutó környezeti terhelések hatásának elemzése 3D térinformatikai rendszerben, mintaterületeken* című OTKA-téma vezetője (1996–1999)
- *Low Input Agriculture...* című INCO-COPERNICUS téma tudományos vezetője (1998–2001)
- *Mg. művelésbe vont talajok nitrogén forgalmának modellezése...* c. OTKA-téma vezetője (2000–2003)
- *Precíziós növénytermesztés* c. NKFP projekt konzorcium elnök (2001–2004)
- *Környezet-állapot értékelése* című MTA-KvVM program, alprogramvezető (2003–2005)
- *DeMETER 4F* című NKFP-projekt konzorcium vezető 2004–
- *Nitrátszennyezés elleni védelem...* c. Jedlik Ányos-projekt vezetője 2005–

Nemzetközi rendezvények szervezése, tisztségviselő nemzetközi rendezvényen:

Szervezés:

- CIEC 5th Symposium, Balatonfüred, 1987
- Soil Resilience... Symposium, Budapest, 1992
- KTM Magyar–Német Szeminárium szekcióelnök
- CIEC 7th Symposium, Berlin, 1994
- CIEC 8th Symposium, Salamanca, 1994

- Conservation tillage Workshop, Budapest, 1994
- CIEC 9th Symposium, Kusadasi, Törökország, 1995
- CEE Workshop, Budapest, 1996
- CIEC 11th World Congress, Gent, Belgium, 1997
- CIEC 12th Symposium, Suceava, Románia, 2000
- CIEC 12th World Congress, Peking, China, 2001
- CIEC 13th Symposium, Tokat, Törökország, 2002
- CIEC 14th Symposium, Debrecen, 2003
- CIEC 15th Symposium, Pretoria, Dél-Afrika, 2004
- CIEC 14th World Congress, Chiang Mai, Thaiföld, 2006

Tisztségviselő:

- CIEC 5th Symposium, szekciótitkár, Balatonfüred, 1987
- Int. MODSS Conference, szekciójegyző, Honolulu, HI, 1995
- CIEC 9th Symposium, szekcióelnök, Kusadasi, 1995
- IAWQ Water Quality Int., szekcióelnök, Vancouver, BC, 1998
- CIEC 12th Symposium, szekció-társelnök, Suceava, 2000
- 10th International Symposium on Soil and Plant Analysis, Chair of Planing Committee, Budapest, 2007

Hazai tudományos rendezvények szervezése, tisztségviselő hazai rendezvényen:

- MTA TAKI Nitrogén tudományos ülés, Budapest, 1995
- MTA TAKI Foszfor tudományos ülés, Budapest, 1996
- MTA TAKI Nehézfémek a környezetben, Budapest, 1998

- CIEC Magyar Nemzeti Bizottság tudományos ülése, Velence, 1995
- CIEC Magyar Nemzeti Bizottság tudományos ülése, Velence, 1996
- CIEC Magyar Nemzeti Bizottság tudományos ülése, Velence, 2000

Tisztségviselő:

- V. Környezetvédelmi Konferencia, szekcióelnök, Székesfehérvár, 1992
- VIII. Környezetvédelmi Konferencia, szekcióelnök, Siófok, 1994
- IX. Környezetvédelmi Konferencia, szekcióelnök, Siófok, 1995

- XII. Környezetvédelmi Konferencia, szekcióelnök, Siófok, 1998
- Sugárzástechnika az élelmiszer- és mezőgazdaságban, 4. Szimpózium, szekcióelnök, Szeged, 1992
- CIEC IX. Symposium, szekcióelnök, Kusadasi, Törökország, 1995
- IAWQ Konferencia, szekcióelnök, Vancouver BC, Kanada, 1998

Publikációk száma: 397

Független hivatkozások száma: 452

Kulcsszavak: érték, konszenzus, kiegyensúlyozottság, bizalom, kiszámíthatóság, összetartás, empátia.

Miután 11 éve vagyok kutatóintézeti igazgató, második ciklusban az Agrártudományi Osztály elnökhelyettese és az Élettudományi kuratórium alelnöke, ismerem a titkárságot, a munkatársait, a hivatal munkatársai is ismernek, és a jelzéseik szerint elfogadnak engem.

Az MTA főtitkárának jog- és felelősségi köréről a törvény rendelkezik, egy koncepciónak ezt figyelembe kell vennie, ehhez kell alkalmazkodnia.

Az Akadémia köztestület, képviseli az egész tudományosságot. Alapja a köztestületi tagok – a tudományos fokozat megszerzését követő – önkéntes belépése. A köztestületi tag választhat és választható.

Az MTA sajátos, tudományterületi bizottsági és osztályszerveződése miatt nemzetközi összehasonlításban is egyedülállóan alkalmas közfeladatok ellátására. Eddig is bebizonyosodott, hogy a testület képes olyan vélemények kialakítására, szakmai döntések előkészítésére, melyek a napi érdekektől függetlenek.

A köztestületi tagságra épülő egyéni előmeneteli rend – bár ezt többször támadják olya-

nok, akik joggal vagy csak érzelmi alapon sértettek – alkalmas arra, hogy tudományos utánpótlást biztosítson az egyetemeken, a kutatóintézetek és az egyéb tudományos műhelyek számára.

Az elmúlt időszakot, több hároméves ciklust értékelve megállapítható, hogy kutatóhelyek ellehetetlenülésével, a nem kellő mértékben alakuló vállalati kutatóhelyek problematikájával szemben az Akadémia a kutatóintézetei révén különleges státusba került.

Azzal, hogy az Akadémia az elmúlt nem könnyű időszakban egyrészt jól szervezett köztestületességével, másrészt kiváló bizottságai és osztályai révén az egyetemes magyar tudományosságot felkarolta, pótolhatatlan értékeket mentett meg és át. A jövő egyik legnagyobb kihívásának tartom az MTA következő vezetése számára azt, hogy mennyire tudja ezt a tevékenységét a tárca és egyetemi kutatás erősítésére is fordítani.

Az Akadémia legfőbb döntéshozó szerve a közgyűlés, a közgyűlések közötti időszakban a vezetést annak megfelelően kell kiala-

kítani, hogy döntéseiben a felhatalmazás a közgyűlési határozatokra visszavehető legyen. Az osztályok szerepe a köztestületi működésben alapvető.

Főtitkári jog- és feladatkörök:

1.) *A főtitkár a törzsvagyon tekintetében a Közgyűlés, a nábizott vagyon tekintetében a Vagyonkezelő Kuratórium egyetértésével – illetőleg a 14. § (2) bekezdésében foglalt megszorítással – gyakorolja az Akadémiát megillető tulajdonosi jogokat. E körben képviseli az Akadémiát és gondoskodik a közgyűlés döntéseinek végrehajtásáról.*

Teljes mértékben elfogadom a törvény e cikkelyét azzal a kiegészítéssel, hogy a vagyongazdálkodásban bekövetkezett változások igénylik e területek szakemberekkel történő megerősítését.

2.) *A főtitkár – a közgyűlés határozatainak és az elnök iránymutatásainak keretei között – az Alapszabályban meghatározott módon működötteti az Akadémia köztestületi szerveit segítő és az AKT-t kiszolgáló titkársági szervezetet. Vezetője a titkársági szervezetnek, és gyakorolja az e szervezettel közszolgálati jogviszonyban állók tekintetében a munkáltatói jogokat.*

A köztestületiség nem zárja ki, sőt megkívánja, hogy megfelelő létszámú, szakavatott titkárság működjön. Az Akadémián kialakult gyakorlat jó, a különböző, a döntési folyamatokban szerepet játszó szintekre szükség van, működésük feltételeit biztosítani kell.

3.) *A főtitkár látja el az Akadémia költségvetési fejezete felügyeletét ellátó szerv vezetőjének feladatait. A főtitkár az Akadémia feladatainak teljesítését biztosítva, az akadémiai vagyon értékének megőrzésére és növelésére törekedve gondoskodik a vagyon hasznosításáról. A főtitkár gondoskodik a vagyonhasznosításra vonatkozó általános elgondolások kidolgozásáról. A főtitkár*

a közgyűlés által meghatározott elvek szerint a közgyűlés által meghatározott értékig önállóan, az ügyrendben meghatározott értékhatárok között a Vagyonkezelő Kuratórium előzetesen megadott véleményének figyelembevételével gyakorolja az egyes vagyontárgyak tekintetében az Akadémia nevében a rendelkezési jogot, köt szerződést az Akadémia nevében.

E feladatkörök ellátása természetesen alapvető feladat, amennyiben a törvény módosul, vagy új törvény születik a feladat- és hatáskörök módosulhatnak, ez azonban jelenleg még nem ismert, bekövetkezése esetén alkalmazkodni lehet és kell a megváltozott körülményekhez.

4.) *A főtitkár a költségvetési fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetőjeként*

- *irányítja az éves költségvetés irányelveinek, a költségvetési fejezet tervének, a költségvetési beszámoló elkészítésének munkáját, figyelembe véve a tudományos osztályok tudományos-szakmai értékelését, a Vezetői Kollégium, a Vagyonkezelő Kuratórium és az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsa véleményét;*

- *a költségvetés irányelveit és a költségvetési beszámolót a Felügyelőbizottság és a közgyűlés elé terjeszti;*

- *gondoskodik arról, hogy a felügyelete alá tartozó fejezetbe sorolt költségvetési szervek tevékenységében érvényesüljön az akadémiai feladatok ellátására szolgáló pénzeszközökkel és a vagyonnal való szabályszerű és hatékony gazdálkodás követelménye;*

- *szükség esetén kezdeményezi az akadémiai költségvetési fejezeten belül a címek közötti átcsoportosítást, és engedélyezi a címen belüli átcsoportosításokat.*

- *Javaslatot tesz – a pénzügyminiszter egyetértésével – a közgyűlésnek költségvetési szerv alapítására, megszüntetésére, meglévő szervezetek összevonására.*

A jelenlegi irányítási körülmények között ez nem okozhat megoldhatatlan gondot. Konfliktusok és problémák időről időre felmerülhetnek, de ezeket a döntés-előkészítési folyamatban részt vevő testületek bölcsességében bízva, javaslataik figyelembevételével, konszenzus alapján kezelni lehet.

Költségvetés: alapkérdés a megfelelő szinten történő tárgyalás és megállapodás (elnök esetében miniszterelnök, miniszterek, főtitkár esetében miniszterek, államtitkárok). Eddigi intézményvezetői és minisztériumi (FVM, KvVM, korábban míg létezett IHM) programvezetői elfogadottságom és társadalmi szerepem (Agrárgazdasági Tanács, Agrár-ke-rekasztal, Párbeszéd a vidékért) alapot ad a költségvetési tárgyalásokhoz is. A tárgyalás alapja a hosszú távú tervezhetőség, több évre szóló keretmegállapodás elérése.

A köztisztviselési és intézményvezetői tapasztalataim e területen két alaptétel megfogalmazását teszik szükségessé:

a.) a kapkodás, *ad hoc* intézkedések és az „ötletparádé” száműzését az Akadémiát vezető testületek részéről; időt kell hagyni a vélemények kialakításához, igénybe kell venni a rendelkezésre álló összes lehetőséget,

b.) ebből adódóan messze el kell kerülni a „változást a változásért” típusú tevékenységeket, csak átgondolt, a különböző szintek által véleményezett és konszenzus-alapon hozott döntések kerüljenek a nyilvánosság elé.

5.) *A főtitkár*

- *közreműködik az Országgyűlés részére készülő beszámoló és a kormány részére készülő tájékoztató kidolgozásában;*

- *részt vesz az Akadémia egész működését érintő tudománypolitikai elvek, programok kialakításában;*

- *részt vesz a közgyűlés határozatainak végrehajtásában;*

- *ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket a közgyűlés rábíz.*

E feladatok egyértelműek, vállalhatók.

Kutatóhálózat (intézetek és egyetemi kutatócsoportok)

A jelenleg működő törvényelőkészítő bizottságban körvonalazódni látszik, és konszenzushoz közelít egy olyan elképzelés, mely vezetői szinteket foglal mag.

Ezek: fenntartói döntés: közgyűlés és elnök; kutatóhálózati szintű döntés: főtitkár, titkárság, AKT, AKVT; és intézményi döntés: intézményvezetők, tudományos tanácsok. Ezek a szintek tudják biztosítani a kiegyensúlyozott működést anélkül, hogy csorbát szenvedne a versenyképesség. Egy ilyen modell bevezetését főtitkárként el tudnám fogadni.

Az MTA sajátossága és jövőjének kulcsa, hogy kutatóhálózattal rendelkezik. Az intézetek a tudományági besorolásoknak megfelelően működnek, tevékenységüket a tudományos osztályok felügyelik, és a titkárság fogja össze.

A jelenlegi kutatóintézeti struktúra bebizonyította, hogy működőképes, értékeremtő és nemzetközi összehasonlításban is versenyképes.

A különböző tudományterületeket figyelembe véve véleményem szerint nincs értelme átlagos méretű, átlagos tevékenységű irányba elmozdulni. Az intézetek kiválóan alkalmazkodtak a társadalmi, gazdasági és szakmapolitikai feltételekhez, a kihívásoknak megfeleltek (hazai és nemzetközi elismertség, pályázati rendszerekben történő részvétel stb.). Öncélú változtatásokra, még ha erre néhány esetben jelzések és elvárások voltak is (amik egyébként írásban soha meg nem fogalmazódtak), nincs szükség. Az intézetek vezetésének, a testületi irányításnak és a köztisztviselési véleményeknek

megfelelően a finomhangolások elvégezhetőek, az alapértékek veszélyeztetése nélkül.

Különösen veszélyesnek látom azokat a törekvéseket, melyek esetleges névváltozásig is elmennének (például nemzeti laboratóriumok). Ennek nincs előzménye az európai tudományos közéletben, ahol ilyen intézmények vannak, ott szövetségi államokról lehet beszélni, nem országról (nekem is szoros tudományos együttműködésem van ilyen laboratóriumokkal az USA-ban, például US Salinity Lab, Riverside, CA – de ez azt jelenti, hogy tematikailag egy ilyen laboratórium van az össz-tagállamot figyelembe véve).

Az elmúlt évek hazai és nemzetközi pályázati rendszerei ugyanakkor felvetik annak igényét, hogy az egyébként is együttműködő intézetek hozzanak létre laza, az önállóságukat nem érintő tudományos hálózatokat (bürokráciamentesen).

Összefoglalva: az akadémiai kutatóhálózat az Akadémián túl az állam számára is nélkülözhetetlen nemzeti érték, mely alapja Magyarország tudományos versenyképességének. A szakmai-tudományos fórumok (bizottságok, osztályok, közgyűlés) véleményének figyelembe vétele mellett a működtetése professzionális igazgatást igényel.

Pálinkás Gábor • főtitkárjelölt

Született: 1941. december 28., Budapest

Anyja neve: Bella Margit

Iskolai végzettség: Than Károly Vegyipari

Technikum – vegyésztechnikus (1961),
ELTE Természettudományi Kar –
okleveles fizikus (1968)

Tudományos fokozat, cím:

- a kémiai tudomány doktora, 1986.
- habilitáció BME VMK, 1994,
- az MTA levelező tagja, 1995,
- egyetemi magántanár BME, 1996,
- a Budapesti Műszaki Egyetem díszdoktora, 1999,
- az MTA rendes tagja, 2001

Nyelvismeret: angol, orosz, (német)

Munkahelyek:

- MTA Kémiai Szerkezetkutató Laboratórium 1968–1973,
- MTA Központi Kémiai Kutatóintézet 1973–, jogutód: MTA Kémiai Kutatóközpont

Beosztások:

- tudományos munkatárs 1968–76,
- tudományos csoportvezető 1977–86,

- tudományos osztályvezető 1987–99,
- tudományos igazgatóhelyettes 1993–98,
- főigazgató 1999–

Kutatási terület: fizikai-kémia, oldatkémia, szolvatáció, szupramolekuláris kémia, hidrogénkötés, adszorpció, transzporttulajdonságok, folyadék szerkezet, röntgen- és neutrondiffrakció, folyadékelmélet, Monte-Carlo és molekuladinamikai szimuláció.

Tudományos közlemények: 117 (110 idegen nyelven),

Szabadalmak: 5 magyar;

Plenáris előadások nemzetközi konferencián: 23

Hosszabb tanulmányutak:

- Joliot-Curie Egyetem, Párizs, 3 hónap (1975),
- Rostocki Egyetem, 4 hónap (1983),
- Max-Planck-Intitut für Chemie, Mainz, 9 hónap (1976), 2 év (1985–87)

Oktatási tevékenység:

- Rostocki Egyetem (1983),
- ELTE TTK speciálkollégiumok (1988–1990, 1995–2000),